

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1973

N:o 38

Innehåll: Nr 38. Landskapslag om barndagvård.

Nr 38.

LANDSKAPSLAG

om barndagvård.

Föredragen för Republikens President den 1 juni 1973.

Utfärdad i Mariehamn den 11 juni 1973.

I enlighet med Ålands landstings¹⁾ beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §.

Med barndagvård avses i denna lag,

1) vård av barn i en för ändamålet inrättad anstalt, kallad daghem;

2) vård av barn i enskilt hem eller i andra familjeliknande förhållanden, vilken vård kallas familjedagvård och om vilket vårdhem användes benämningen familjedaghem; samt

3) ledning och övervakning av barns lek och sysselsättning inomhus eller utomhus på plats eller område, som reserverats här för.

2 §.

Barn, som icke uppnått läropliktsåldern, kan erhålla barndagvård. Om särskilda omständigheter påkallar det, kan sådan vård ges även äldre barn, för vilka vård icke har ordnats på annat sätt.

Barndagvården skall ordnas så, att den främjar barnets utveckling och inlärningsmöjligheter samt erbjuder fortgående vård under den del av dygnet då sådan vård behövs.

För barndagvårdens allmänna utveckling kan med landskapsstyrelsens samtycke även anordnas annan än i 1 § avsedd verksamhet.

3 §.

I daghem får finnas högst åttio vårdplatser.

Daghem eller del därav kan, då behov av särskild vård eller fostran av barn föreligger, med landskapsstyrelsens samtycke inrättas såsom specialdaghem.

Landskapsstyrelsen kan av särskild orsak i enskilda fall medge undantag beträffande i 1 mom. stadgade högsta antal vårdplatser.

4 §.

Daghem skall ha för uppgiften lämplig och tillräcklig personal samt utrymmen och utrustning som är ändamålsenlig.

5 §.

Vårdas i familjedaghem samtidigt flera än fem barn tillsammans, gäller om familjedaghemmet vad i denna lag stadgas om daghem.

Socialnämnden kan likväl, med landskapsstyrelsens tillstånd, tillåta att sagda antal ökas till högst sex.

¹⁾ Framst. nr 4/1973.
Lagutsk. bet. nr 16/1972—73.
St utsk. bet. nr 25/1972—73.

Såsom i 1 mom. avsett barn anses även familjedagvårdarens barn som icke har fyllt sju år.

6 §.

Familjedagvårdare skall vara lämplig att handha fostran och vård av barn.

Familjedaghemens sanitära och övriga förhållanden skall vara ändamålsenliga för vård och fostran av barn.

7 §.

Landskapsstyrelsen utfärdar anvisningar om hur ledningen och övervakningen av barns lek och sysselsättning skall ordnas.

2 kap.

Förvaltning

8 §.

Landskapsstyrelsen handhar den allmänna ledningen och övervakningen av barndagvården.

9 §.

Landskapsstyrelsen skall årligen låta uppgöra en hela landskapet omfattande plan för ordnandet av barndagvården under de fem följande kalenderåren. Innan planen fastställs skall socialstyrelsens utlåtande inhämtas.

10 §.

Kommun skall sörja för att av kommunen anordnad eller övervakad barndagvård står till buds i den omfattning och med sådana verksamhetsformer som behovet förutsätter.

De åligganden som enligt denna lag ankommer på kommun handhas av socialnämnden.

11 §.

Kommun skall årligen för de fem följande kalenderåren för barndagvården uppgöra en dagvårdsplan, som skall vara anpassad till den i 9 § avsedda hela landskapet omfattande planen. Närmare bestämmelser om dagvårdsplan utfärdas genom landskapsförordning.

Landskapsstyrelsen kan tillåta att kommun uppgör dagvårdsplan med längre mellanrum.

12 §.

Dagvårdsplan godkännes av kommunens fullmäktige och fastställs av landskapsstyrelsen. Planen skall underställas landskapsstyrelsen inom av denna bestämd tid.

Planen skall fastställas i oförändrad form eller, om den strider mot lag eller förordning eller är oändamålsenlig, skall den återsändas för ny behandling. Finner landskapsstyrelsen att icke heller fullmäktiges nya beslut av ovan nämnd anledning kan fastställas skall landskapsstyrelsen meddela kommunen detta samt fastställa planen i den form som landskapsstyrelsen finner ändamålsenlig.

Vid ändring av fastställd dagvårdsplan med anledning av ändring i den hela landskapet omfattande planen eller av annan orsak, skall vad i 1 och 2 mom. är stadgat om godkännande eller fastställande av plan lända till efterrättelse.

13 §.

Kommun skall ha ett dagvårdsreglemente, i vilket närmare bestämmes hur förvaltningen av barndagvården skall vara ordnad i kommunen.

Dagvårdsreglemente och ändring däri godkännes av kommunens fullmäktige och fastställs av landskapsstyrelsen. Vid fastställelse skall i tillämpliga delar iakttagas vad i 12 § 2 mom. är stadgat.

3 kap.

Landskapsandelar och -understöd

14 §.

Landskapsandel utgår till kommun för driftskostnaderna vid daghem enligt bärkraftsklassificeringen av kommunerna på följande sätt:

bärkraftsklass	landskapsandel i procent
1	80
2	75
3	70
4	65
5	60
6	55
7	50
8	45
9	40
10	35

Såsom daghems utgifter vilka berättigar till landskapsandel anses,

1) nödiga utgifter för arvoden, avlöningar, pensioner, avgifter till pensionsanstalt, naturaprestationer, hälsovård och socialskydd för den personal som dagvårdsplanen förutsätter, i den mån dessa utgifter icke överstiger de förmåner, vilka utgår till dem som i anställning hos staten, landskapet, kommun eller kommunalförbund handhar uppgifter av motsvarande slag; samt

2) de godtagbara hyresutgifterna för lokal eller hyresvärdet av egen lokal.

Såsom avdrag från i 2 mom. avsedda kostnader beaktas, när landskapsandel bestämmes, ersättningar på basen av olycksfalls- eller sjukförsäkring samt hälften av de ersättningar som uppburits med stöd av 22 § 1 mom. 4 punkten.

Upprätthåller kommuner gemensamt daghem eller har kommuner sinsemellan ingått avtal om nyttjande av daghem, anses, när landskapsandelen bestämmes, på varje kommun belöpa sig en så stor del av de till landskapsandel berättigande kostnader som motsvarar antalet vård dagar för barn som är bosatta inom kommunen.

Såsom i 2 mom. avsedda driftskostnader anses icke utgifter vilka föranledes av socialnämndens förvaltning.

15 §.

Landskapsstyrelsen fastställer, med beaktande av de förmåner landskapet erlägger för uppgifter av motsvarande slag, grunderna för de löne- och pensionsförmåner, enligt vilka landskapsandel för dessa utgifter utgår. När grunderna för lönerna fastställs, skall hänsyn tagas till det ansvar och den ökade arbetsbörda som åvilar föreståndare för daghem samt, om daghem utgör godkänd utbildningsanstalt, lärare, vilken leder och övervakar auskultering.

Landskapsstyrelsen skall även fastställa grunderna för i 14 § 2 mom. 2 punkten avsedda hyresvärden, vilka berättigar till landskapsandel.

16 §.

Omfattar kommuns dagvårdsplan daghem, som upprätthålles av förening, av annan sammanslutning, av stiftelse eller av enskild person, utgår till den som upprätthåller daghemmet i landskapsandel enligt i 14 § nämnda grunder, likväl så att landskapsandelen är 30 procent av driftskostnaderna.

Har den som upprätthåller i 1 mom. avsett daghem överlåtit rätten att mottaga barn för vård till socialnämnden i den kommun där daghemmet är beläget, utgår landskapsandelen enligt bärkraftsklassen för nämnda kommun.

17 §.

Har av daghem eller del därav godkänts såsom i 3 § 2 mom. avsett specialdaghem, utgår landskapsandelen för daghemmets driftskostnader förhöjd med tio procentenheter. På samma grunder beviljas landskapsandel även för experimentverksamhet som avses i 2 § 3 mom.

Har av särskild orsak daghem eller del därav godkänts att inrättas främst för vård av andra barn än barn till invånare i den kommun där daghemmet är beläget, erlägges landskapsandelen för daghemmets driftskostnader förhöjd på i 1 mom. stadgat sätt.

18 §.

Landskapsandel utgår till kommun för av familjedagvård föranledda utgifter för avlöande av personal, som förutsättes av dagvårdsplanen, enligt ovan i 14 § stadgade grunder, med beaktande av de avdrag som avses i 3 mom. av sagda paragraf.

19 §.

För kostnader, som föranledes av i 1 § 3 punkten avsedd ledning och övervakning av barns lek och sysselsättning, kan kommun tilldelas landskapsunderstöd inom ramen för anslag i landskapets årsstat.

I 1 mom. avsett landskapsunderstöd utgår enligt i riket gällande grunder, såvida icke landskapsstyrelsen annorlunda besluter.

20 §.

För godtagbara anläggningskostnader för daghem kan beviljas landskapsunderstöd eller räntestödslån inom ramen för anslag i landskapets årsstat.

I 1 mom. avsett understöd och lån beviljas enligt i riket gällande grunder, såvida icke landskapsstyrelsen annorlunda förordnar.

21 §.

Angående rätt för anställd vid daghem, vars pensionsskydd icke bestämmes enligt

lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (FFS 202/64), att uppbära pension och om rätt till familjepension efter honom samt om den andel av pensionskostnaderna som bör avdragas från landskapsandel för avlöning vid daghem gäller, vad därom är stadgat i landskapslagen den 17 november 1971 om vissa pensioner, som skall betalas av landskapsmedel (51/71). Storleken av procentuell kostnadsandel, som avses i 6 § 2 mom. av nämnda lag, bestämmes enligt denna lags 14, 16 eller 17 §.

22 §.

Villkor för erhållande av landskapsandel för barndagvård är ytterligare,

1) att verksamheten ingår i kommunens fastställda dagvårdsplan, såvida icke kommunen befriats från att uppgöra sådan plan;

2) att vårdpersonalen vid daghem samt ledare av familjedagvård och specialpersonal inom barndagvården innehar i landskapsförordning stadgad kompetens;

3) att antalet barn, som vårdas tillsammans i daghem, uppfyller i landskapsförordning stadgade villkor;

4) att för dagvård uppbäres av annan än mindre bemedlad försörjare en ersättning, som utgår enligt i riket gällande grunder, såvida icke landskapsstyrelsen annorlunda besluter;

5) att daghem har personal och arbetsutrymmen i enlighet med de anvisningar landskapsstyrelsen utfärdat, samt erforderliga inventarier och erforderlig utrustning;

6) att övervakningen av de sanitära förhållandena i daghem samt barnens hälsovård och kosthåll är ordnade på behörigt sätt;

7) att daghem icke upprätthålles för ekonomisk vinning, varvid såsom sådan icke anses skäligen gottgörelse för enskild person som upprätthåller daghem; samt

8) att utfärdade stadganden och bestämmelser även i övrigt iakttages i verksamheten.

Villkor för att i 16 § avsett daghem skall erhålla landskapsandel för bestridande av kostnaderna är dessutom, att daghemmet står under ledning av en direktions och har

ett av landskapsstyrelsen fastställt reglemente.

Landskapsstyrelsen kan av särskild orsak bevilja landskapsandel för barndagvård för viss tid, ehuru i 1 mom. 2 punkten stadgat villkor icke har uppfyllts.

23 §.

Av landskapsandel för driftskostnader betalar landskapsstyrelsen i förskott för varje kvartal av kalenderåret före den 25 dagen i kvartalets andra månad en fjärdedel av totalbeloppet av den för föregående år uträknade eller uppskattade landskapsandelen och återstoden för varje år i efterhand.

Beräknas driftskostnaderna på grund av förändring i den allmänna kostnadsnivån eller effektivisering, utvidgning eller inskränkning av verksamhet eller av annan orsak bli minst fem procent större eller mindre än under föregående år, skall förskottsbeloppet höjas eller sänkas så att det motsvarar förändringen.

Förskott på kostnader för verksamhet, som icke förekommit under föregående år eller som inletts först då, erlägges på ansökan och fastställs enligt uppskattning.

24 §.

Har förskott på landskapsandel erlagts till för stort belopp, skall mottagaren återbära den överskjutande delen. Beloppet kan erläggas även så, att det avdrages från senare rater av landskapsandel för kostnader för samma verksamhet.

25 §.

Har i dagvårdsverksamhet yppat sig missförhållanden eller efterföljes icke gällande stadganden och bestämmelser och har rättelse icke skett inom förelagd tid, kan landskapsstyrelsen avbryta betalningen av landskapsandel eller inställa utbetalningen av förskott. Då barnens fördel det kräver, kan landskapsstyrelsen förordna att verksamheten skall avbrytas helt eller delvis tills rättelse har åstadkommit.

Har i landskapsandel erlagts för mycket, kan mottagaren inom tre år från den tidpunkt då landskapsandelen beviljades åläggas att återbetala det för mycket erlagda beloppet.

4 kap.

Särskilda stadganden

26 §.

Daghem eller del därav får icke tagas i bruk förrän landskapsstyrelsen godkänt det för dess ändamål.

27 §.

Enskild person eller sammanslutning som bedriver barndagvårdsverksamhet mot ersättning är skyldig att göra anmälan här- om hos vederbörande socialnämnd inom två veckor från det verksamheten inleddes.

Socialnämnden åligger att övervaka i 1 mom. nämnd verksamhet i enlighet med vad närmare stadgas i landskapsförordning.

28 §.

Befinnes i 27 § avsedd plats för dagvård eller den vård som där gives olämplig eller bristfällig, skall socialnämnden försöka att med lämpliga medel få rättelse till stånd. Har rättelse ej skett inom förelagd tid, kan socialnämnden förbjuda dagvård av barn på sådan plats.

29 §.

Den som försummar i 27 § stadgad anmälningsskyldighet eller håller barn i vård i strid med förbud, som utfärdats med stöd av 28 §, skall, om ej strängare straff är stadgat annorstädes i lag, dömas till böter eller till fängelse i högst sex månader.

Allmän åklagare får icke väcka åtal för i 1 mom. avsett brott, såvida icke socialnämnden anmält försummelsen till åtal.

30 §.

I beslut om landskapsandel och i 12 § 2 mom. avsett beslut av landskapsstyrelsen, får ändring icke sökas genom besvär.

Mottagare av landskapsandel som anser att beslut om beviljande av landskapsandel är oriktigt äger rätt att inom tre månader från delfäendet av beslutet hos landskapsstyrelsen framställa skriftligt yrkande på rättelse av beslutet.

Mariehamn, den 2 april 1973.

På landstingets vägnar:
FOLKE WOIVALIN
 talman.

Nils Dahlman
 vicetalman.

Extraordinärt ändringssökande i beslut, som avses i 1 mom., är icke tillåtet förrän den i 2 mom. stadgade tiden för rättelseyrkande utlöpt.

31 §.

Den som deltar i barndagvårdsverksamhet får icke för utomstående yppa vad han i arbetet erfarit om person som anlitat dagvårdens tjänster och om dennes familj, såframt det ej ligger i barnets intresse att någon särskild omständighet yppas eller den, till vars förmån tystnadsplikten är stadgad samtycker därtill.

Den som bryter mot tystnadsplikten dömes till böter eller till fängelse i högst sex månader, såvida ej för gärningen är stadgat strängare straff annorstädes i lag. Allmän åklagare får icke väcka åtal, om ej målsäganden anmält gärningen till åtal.

32 §.

Närmare stadganden angående verkstäl- ligheten och tillämpningen av denna lag ut- färdas genom landskapsförordning.

33 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1973 och genom densamma upphäves landskaps- lagen den 8 mars 1950 angående understöd åt barnträdgårdar i landskapet Åland (12/50).

Såsom i denna lag avsedda daghem anses de barnträdgårdar, barnkrubbor och dag- hem för barn, vilka är verksamma vid lagens ikraftträdande och vilka enligt tidi- gare stadganden eller bestämmelser erhållit landskapsunderstöd.

Har anstalt, som vid lagens ikraftträdan- de bedriver dagvårdsverksamhet, icke god- känts att tagas i bruk eller därom icke gjorts anmälan skall i 26 § avsett godkän- nande utverkas och i 27 § avsedd anmälan göras senast inom tre månader efter lagens ikraftträdande. Om annan barndagvårds- verksamhet skall jämväl inom samma tid anmälan göras till socialnämnden i enlig- het med 27 §.

Olof Jansson
 vicetalman.

Nr 38, utgiven från tryckeriet den 1 augusti 1973.
Mariehamn 1973. Ålands Tidnings-Tryckeri Ab